

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 1. Vtrâque sententia proposita, nonnulla argumenta expenduntur ad
probandam subordinationem graduum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

Impressa entitati tantum informari aërem, & intentione-
naliter potentiam, tantum est, aërem non posse uti specie
impressa, qua utitur potentia ad visionem eliciendam,
quod ex natura subiectorum, & non ex diuerso modo in-
formationis speciei impressæ prouenit. Ad exemplum gra-
tiæ habitualis ipse respondit, cum dixit non constituere
Christum adoptiuum propter incapacitatem subiecti: er-
go non probat formam posse aliquem effectum in ipsa con-
tentum subiecto capaci non explicare; sed subiectum re-
cipiens calorem remissum est capax intensioris: ergo hoc
effectum non probatur posse calorem intensiorem in ipso
contentum in illo non explicare. Secundo Respondeo, fili-
ationem adoptiuam duo dicere, gratiam habitualement, &
negationem filiationis naturalis, cum verò Christus sit fi-
lius Dei naturalis, gratia habitualis in illo existens non
potest cum filiatione naturali, seu sine illius negatione fi-
lium adoptiuum constituere. Contra hanc sententiam ad-
ducitur D. Thom. multis in locis, cuius mentem rectè ex-
plicat Hurtad.

- 41 Inquiri potest quomodo hi gradus inter se vniantur
cum subiecto. Respondeo, omnes vniri immediatè subie-
cto, quia omnes illud informant, & vnione superaddita, ut
probaui de omnibus formis Controverf. 4. Physic. Punct. 1.
& hanc vnionem esse diuisibilem, diuersam diuersis gradi-
bus correspondentem, octauus enim gradus non potest
vniri subiecto vnione præcedenti existentiam ipsius qua
prius fuit vnitus: vnio graduum inter se necessariò danda
est in opinione constituyente continuum ex partibus infi-
nitis semper diuisibilibus, quia si gradus nullam in se ha-
berent vnionem essent vltimò diuisi, & omnino indiuisi-
biles. In opinione, quæ continuum componit ex puris in-
diuisibilibus nulla est ratio, quæ urgeat ad vnionem gra-
duum inter se adstruendam, posset enim ex eo præcisè di-
ci vnā qualitatem, vnāque intensiorem componi ex
illis, quia idem subiectum componunt, nihilominus pro-
pter communem sententiam, à qua sine speciali ratione
discedere non licet, dicendum est, hos gradus inter se esse
vnitos intensiue, quod à paritate rationis extensiue pro-
bati potest.

PUNCTUM II.

*An gradus omnes eiusdem speciei sint homoge-
nei an heterogenei.*

§. I.

*Viraque sententia proposita nonnulla argumenta expen-
duntur ad probandam subordinationem
graduum.*

- 1 Circa doctrinam traditam puncto præcedenti de ad-
ditione graduum in hunc modum Thomistæ obiece-
re solent: gradus constituentes eandem intensiorem vel
sunt homogenei vel heterogenei: homogenei esse non
possunt propter rationes, quas postea dabō: si heterogenei
sint, nequeunt vniri: ergo nullo modo gradus distincti eam-
dem intensiorem possunt constituere. Hæc obiectio petit
exactam notitiam naturæ graduum intensiorem consti-
tuentium, quam in hoc puncto aperiam, & illa cognita fa-
cile prædictam obiectionem soluam. Gradus eiusdem spe-
ciei esse omnino similes defendit Vasquez 1.2. disp. 82. c. 6.
P. Rubius 1. de generat. cap. 4. tract. 3. q. 5. num. 57. Arriag.
disp. 3. sect. 3. subsect. 1. & alij apud istos.
- 2 P. Soar disp. 46. sect. 1. num. 30. & Hurtadus disputat 5.
sect. 2. n. 99. affirmant gradus qualitatis intensiorem com-
ponentes esse inter se dissimiles, & subordinatos, ita ut se-
cundus necessariò supponat primum, & tertius secundum,
& inferiores omnes ad superiores supponuntur, ita ut pri-
mus non possit esse secundus, neque secundus primus. Hanc
opinionem ait Hurt tradidit expresse à Durand. in 1. dist. 17.
q. 7. quod negarem si utile iudicaret Durandi mentem in
hac re examinare, illam sequebantur recentiores plures de-
fendunt. Tertia sententia est recentiorum asserentium
qualitates habentes contrarium habere gradus dissimiles
subordinatos, secus contrario carentes.
- 3 Probat Soar gradus non esse similes, quia si tales essent
sequeretur duos gradus extensos in diuersis partibus sub-

iecti in eodem subiecto constitutos intensiorem compo-
nere, quod putat absurdum, quia sequeretur augmentum
intensiorem non esse perfectius extensiuum, & intensiorem
non esse extensione perfectiorem. Sed hæc omnia libe-
ter Soario concedo, in quibus nullum inconueniens repe-
rio, calor enim intensus ut octo nullam habet perfectio-
nem entitativam, quam non habebant octo gradus caloris
existentes in diuersis partibus subiecti, sed tantum gradus
intensos excedunt in maiori explicatione, & forsan maiori
vnione inter se, ex quibus prouenit maior efficacia in
operando, quia virtus vnita fortior est se ipsa dispersa.

Rationem Soarij fulcire contendit Hurt. probatque per-
fectionem intensiorem maiorem esse extensiua, quia hæc
est valde materialis, & per accidens, & tribuitur huic
complexo *Deus, & creatura*, comparatione solius Dei quia
extensiue perfectius est hoc complexum *Deus, & creatura*,
solo Deo, intensiue autem nihil potest esse Deo perfectius.
Respondeo perfectionem intensiorem, quam Deo tribui-
mus longè perfectiorem esse alia quacunque perfectione
extensiua, quia in Deo perfectionis intensio non fit per
additionem gradus ad gradum, neque propriè in Deo in-
tensio perfectionis reperitur, sed vna simplicissima, & sum-
ma perfectio, cuius infinitam excellentiam nomine inten-
sionis significamus, in qualitate vero tam intensio quam ex-
tensio fit per additionem gradus ad gradum, & ita pos-
sumus gradus extensionis cum intensiōis comparare gradi-
bus, & omnes æquè perfectos esse defendere.

Secundò arguit Soar ex æqualitate graduum sequi æ-
qualitatem posse in infinitum augeri, quod sic probat. Si om-
nes sunt eiusdem rationis non est maior ratio, cur quintus
vnatur quarto, quam sextus quinto, & sic in infinitum,
ergo in infinitum poterunt vniri, & augeri. Præuidit Soar,
posse qualitates limitari ex incapacitate subiecti, quod
virtutem habeat ad substandum qualitati infinitæ, sed tan-
tū finitæ, sibi quæ solutionem assumptam reliquit, & in-
finito: extensio graduum fit gradibus eiusdem rationis: ergo
potest in infinitum vique perducere. Negabit Soar, quia re-
pugnat infinita extensio, similiter negabo ego infinitam
intensiorem, quia repugnat ex conceptu infiniti. Con-
cedet Soar, infinitam extensionem: Concedat ego in-
tensiorem infinitam, non enim maius est inconueniens
infinitum intensiōis quam extensionis concedere, de
hoc tamen redibit sermo, punct. 3. ubi de terminis inten-
sionis, & remissionis qualitatis, & de vi illationis factæ
à Soar.

Tertiò arguit Soar. Gradus extensionis, & intensiōis
sunt eiusdem perfectionis: ergo agens potens producere
octo gradus extensos in diuersis subiectis, poterit eisdem
in eodē subiecto producere ergo calidum ut quatuor pro-
ducens calorem ut tria in diuersis subiectis, poterit omnes
illos gradus producere in eodem subiecto: ergo poterit
producere maiorem intensiorem, quam habet. Viget ca-
lidum ut quatuor producit vnicum gradum caloris in
subiecto nudo qualitate: ergo poterit eundem producere
in subiecto calido ut quatuor, ergo agere in simile.

Multis est familiaris solutio desumpta ex fine agentis
intendētis assimilari sibi passum, quo cessante, cessat actio,
ideoque numquam potest agens agere in simile, non ex de-
fectu virtutis, sed ex defectu finis intenti ab agente. Porro
multum rationis tribuitur agentibus, quæ ita finem respec-
tencia constituuntur, sed non in his immoror, hæc enim
ratio multis poterit arridere, nullum tamen ad angustias
formæ syllogisticæ adducere. Alio modo contra prædictam
solutionem insurgo. Ignis producit calorem in subiecto
extraneo, ut verior fert sententia, quam defendendam sus-
cepimus, est agens æquiuocum: ergo illius finis immedia-
tus non est assimilari passum in qualitate producta cum na-
tura ipsius: ergo totum calorem, quem producit in sphaera
diuisibili poterit producere in prima parte sphaeræ.

Dices forsan ignem intendere assimilari passum in qua-
litate producta cum qualitate, quam in se habet, & ob hæc
rationem non producere in prima parte sphaeræ maiorem
calorem, quam habet in se: quod si quis obieciat cur non
producit in se calorem, quem producit in tota sphaera, re-
pondebis, in se tantum producere calorem sibi proportio-
natum, cum vero calor in illo receptus sit proportionatus,
& exigentiam propriæ formæ adæquatè expleat, non alium
gradum ulterius producit. Hæc solutio gratis supponit
ignem intendere assimilari passum qualitate producta qua-
litate receptæ in ipso igne, hoc tamen admissio sic arguo.

Ignis

Ignis habens octo gradus caloris intendit assimilari passum propinquum calore in illo producto calori in igne recepto, ergo illud adequatè assimilabitur. Probo consequentiam: potest producere octo gradus caloris in diuersis subiectis; ergo in eodem, quia ratione virtutis actiue, & perfectionis effectus, calori, qui potest produci in diuersis subiectis, potest in eodem, finis autem obesse non potest, potius enim est iuxta finem agentis passum omnino sibi assimilari.

9 Clarius eandem solutionem ex fine agentium desumptam impugno: Exigua lux producit gradus caloris in sphaera diuisibili; ergo poterit omnes illos producere in prima parte sphaera, illius enim finis nullo modo est assimilari sibi passum; ergo exigua lux poterit calorem valde intensum producere. Responderet aliquis subiectum luce persusum simul esse calore informatum, & lucem, & calorem per modum vnus agentis concurrere ad productionem caloris in parte immediata, & tunc agens inadæquatum, calorem videlicet intendere assimilari sibi passum, quapropter non producit maiorem intensiorem, quam in se habet; lucem vero licet non intendat assimilari sibi passum concurrere per modum vnus agentis cum calore intendente passu assimilationem; & ideo non intensiorem effectum producere, quam producit calor, ac proinde non posse gradus caloris, quos in tota sphaera producit producere in prima parte illius. Facile solutionem reicio. Assimilatio effectus non debet esse cum agendi inadæquato, sed cum adequato; ergo agens parziale simile passu poterit cum alio agenti dissimili agere in simile.

10 Ex eisdem principiis contra graduum æqualitatem arguo pro P. Soario: agens calidum vt quatuor applicatum passu omnino frigido producit in illo aliquos gradus caloris: ergo si applicetur calido vt tria producat quantum gradum caloris, & subiectum reddet omnino simile. Probo consequentiam: gradus productus in subiecto omni calore nudo, & in subiecto calido vt tria est eiusdem rationis, finis agentis subsistit ad vtrumque gradum quantum, quo agens intensum finem assequitur: ergo eodem modo poterit vterque gradus ab agente produci.

11 Respondent nonnulli finem agentis esse assimilationem passu, & ita quò maior est dissimilitudo inter agens, & passum, magis potest agens agere in illud, quia est maior ratio ad agendum, quæ in dissimilitudine consistit. Pessimè hac intentione assimilandi sic respondentes vtuntur: si agens intendit assimilari sibi passum, ratio agendi non est dissimilitudo, sed finis intentus scilicet similitudo: ergo dum hanc agens consequi potest ab hac actione non cessabit, neque ex eo, quod agens proximius sit ad finem consequendum, illum frigidius intendet, potius quo magis fini appropinquat, in illum maiori propensione feretur. Do tamen fortius agens finem intendere, quo magis ab illius consequitione distat, & sic arguo. Agens calidum vt octo in passu immediato nudo omni qualitate producit sex, vel septem gradus caloris; ergo in passu, quod iam inuenit calidum vt septem saltem gradum quandam producit.

12 P. Rub. & alij ex ipso respondent agens calidum minori virtute producere gradum quandam caloris in subiecto omnino nudo, quam in subiecto calido vt quatuor, & facilius in subiecto calido vt quatuor, quam in subiecto calido vt sex, quia per productionem vnus gradus in subiecto nudo qualitate, tantum producit calorem vt quinque, & per productionem eiusdem in subiecto calido vt sex producit calor vt septem, facilius autem producit calor vt vnum, quam calidum vt quinque, & difficilius calidum vt septem, quam calidum vt quinque.

13 Hac solutio verbis ludit, non tamen non tyronem illudet. Agens producat vnum gradum caloris supra quatuor, quos inuenit iam productos, non producat calorem vt quinque adequatè; sed completiue; ergo non magis producit, quam si produceret calorem vt tria per productionem eiusdem gradus supra duos, qui supponerentur producti. Antecedens patet: calor vt quinque dicit omnes gradus, & quemlibet contentum in numero quinario, sed producat quintum gradum supra quatuor productos non producat omnes quinque gradus, & quemlibet illorum; ergo non producat calorem vt quinque adequatè, sed tantum completiue, id est gradum illum, quo completitur numerus quinquarius. Consequentiam probo: sicut numerus ternarius, completur per vnicum gradum, ita quinquarius completur per vnicum gradum, & si gradus ille, qui duos

inuenit productos, & ternarium numerum constituit, inueniet quatuor productos, idemmet per eandemmet indiuisibilem entitatem completeret numerum quinquarium; ergo gradus completiue caloris, vt tria, & completiue caloris vt quinque nullam inter se maiorem perfectionem entitatum, neque intensiorem continet; ergo non producit maiorem, neque perfectiorem effectum agens producat completiue numeri ternarij, quam agens producat completiue numeri quinarij.

Res est clara in merito hominis iusti vt quatuor, qui elicit opus virtutis meritorium vt vnum, & consequitur in premium illius gradum quandam gratia, qui cum quatuor precedentibus numerum quinquarium complet, nihilominus non dicitur talis homo iustus mereri opere bono vt vnum; gratiam vt quinque, seu quinque gradus gratia, sed tantum vnicum gradum, qui quinquarium numerum complet ratione illorum, quos per accedens respectu illius inuenit in subiecto. Si hæc ratio non conuincat huius solutionis patronos, peto ab illis, an si ego aureum vnum illis habentibus vnum de centum accommodarem, quo centenarius numerus completetur, & centum aureos ipsi haberent, postea cum solutionem ab illis exigerem, totius pecunie expers, possem repetere centum aureos, vel vnum, certè teneretur fateri me posse centum repetere, quia dedi centum aureos, vel vt sic loquar aureos vt centum, quos non repetam eodisque mihi nullam habenti centum persoluantur. Hæc mihi concedant Doctores huius solutionis, & ego suam doctrinam in qualitatibus admittam, mea enim minus intererit, itaq; qualitatibus philosophari, quàm illis iuxta hanc doctrinam commodatas soluere pecanias.

Docent alij difficilius produci vnicum gradum caloris supra sex, quam supra duos, quia producat vnicum gradum producat cum illo vnionem ipsius ad omnes gradus, qui in subiecto supponuntur, ac proinde, quo plures supponuntur, producat plures vniones, vel vniam plures terminos recipientem, & consequenter vnionem perfectiorem, & ita licet ratione gradus producti non requiratur maior virtus ad producendam illum supra quancumque intensiorem, vel in subiecto omnino nudo, requiritur tamen ratione vnionis illum comitantis. Hæc solutio incertam supponit doctrinam, videlicet gradum aduenientem vniri omnibus precedentibus, illa tamen admissa adhuc difficultatem non exhaurit. Crescat aliquantulum difficultas producendi gradum supponentem alios ratione vnionis, non tamen adeo potest augeri ratione huius, vt agens valens producere sex gradus cum suis vnionibus, non valeat loco illorum septimum gradum cum sua vnione producere, quod sic probo. Calidum vt septem producere valet sex gradus caloris cum omnibus suis vnionibus, inter quos producit sextum cum vnione ad quinque gradus, & insuper alios omnes cum suis vnionibus; ergo loco illorum valebit producere septimum cum vnione ad sextum. Probo consequentiam: septimus gradus cum sua vnione ratur superat sextum, cum sua vnione; ex eo quod illius vnio respicit vnicum gradum, plusquam vnio sexti; ergo hic excelsus longè minor est, quam excelsus quinque gradum cum suis vnionibus, quibus superat calor vt sex gradum septimum caloris; ergo agens producat sex gradus caloris perfectiorem effectum producat, quam produceret, si tantum efficeret septimum gradum caloris; ergo ex perfectione effectus non repugnat, calidum vt septem valens producere sex gradus caloris, producere septimum gradum absque alijs, qui ab alio agente supponuntur producti.

Aliter dici posset facilius produci primos gradus caloris, quam vltimos, quia difficilius expelluntur primi frigiditatis, quam vltimi ratione agentis maiori conatu conseruantis primos, quam vltimos. Sic rem explicio: subiectum calidum vt sex, est frigidum vt duo, & in hos duos gradus frigiditatis agens illos conseruans rotas suas impendit vires, calidum vero vt vnum est frigidum vt septem, quos septem gradus frigiditatis conseruat agens frigidum, quemlibet illorum minori impetu, quam quemlibet duorum existentium in passu calido vt sex, quia pluribus intentum est minus ad singula, & occupato agenti in conseruandis septem gradibus in subiecto calido vt vnum, minorem impetum agentis sortitur quilibet illorum, quam sortuntur illi duo, inter quos tota virtus agentis distribuitur, quæ eadem in subiecto calido vt vno inter septem gradus frigiditatis distribuitur; ergo difficilius expelletur gradus, quo pauciorum habuerit cõsortium; ergo difficilius introducetur

gradus illum expulsiurus, quia quo difficilius forma expellitur à subiecto difficilius illi opposita introducit.

17 Ad speciem satis solutio est composita, illius tamen ornatus inane simulacrum contegit, quod sic detego: Quando Deus conseruat qualiter causā secundā non applicatā illius expulsiōni non resistit, vt probabo Controv. 6. punct. ... & etiam resistet, resistet æquē expulsiōni vnus gradus existens cum aliis in eodem subiecto, vel sine alio, quia virtus Dei cum sit infinita, æquē potens est plures, & pauciores gradus producere: ergo tunc subsistere non potest prædicta solutio: sed age iam hanc impugnationem prætereo, aliā sustinere non poterit prædicta solutio: quando agens frigidū conseruat in parte subiecti calidi vt sex duos gradus frigiditatis, est occupatum in conseruatione sex graduum frigiditatis in parte passi distanti calida vt duo; ergo sicut occupatum in sex illis gradibus minus est ad singula, & remissum conatum adhibet ad conseruationem vnus cuiusque, occupatum in conseruatione eorumdem sex minus erit ad conseruandos duos alios existentes in alia parte, etiam in eadem alij gradus non existant, quia cum idem agens per eandem virtutem conseruet gradus frigiditatis existentes in diuersis partibus, sicut conatus, quem adhibet in conseruatione vnus gradus, est occasio, vt alius gradus in eadem parte existens maiori conatu conseruetur, sic erit occasio vt gradus existens in alia parte conseruetur etiam minori conatu, eodem enim modo infunditur virtus per productionem vnus gradus ad producendum alium in eodem subiecto, ac ad producendum illum in alio, quia per se eadem virtus requiritur ad producendum in eodem subiecto, ac in diuerso, & effectus in eodē subiecto, & in diuersis productus est omnino idem.

§. II.

Soluantur obiecta §. precedentis.

18 QVinq̃ue soluenda desiderantur ex his, quæ argumentis præcedenti adducta sunt. Primum est cur agens non producat in prima parte subiecti totam qualitatem, quam potest in tota sphaera producere. Secundum cur etiam non totam producat, quare non producat maiorem intensiōem, vel tantam, quantam in se habet. Tertium cur etiam non producat maiorem, neque tantam intensiōem, quam in se habet, quare in passo simili independenter à productione illius aliquos gradus producere non possit. Quartum cur etiam non possit agere in simile, neque producere tantam intensiōem, quantam in se habet, quare calidum vt sex in subiecto aliunde calido vt quinque non possit alium gradum producere, & subiectum vltimo sibi assimilari. Quæ omnia claritate, quam semper affecto, sigillatim explicabo.

19 Sanè si placeret ad naturam agentium recurrere intendendum assimilari sibi passum tanquam proprium finem, quo cessante cessat actio, facile finem imponerem omnium argumentorum solutioni, & tota in hac resisteret dissertatio, hanc enim rationem redderem, cur simile non ageret in simile, & consequenter cur agens non produceret in prima parte sphaeræ omnes gradus, quos in tota potest producere, neque plures, quam in se habet, & hac ratione posita agens non posse producere maiorem intensiōem, quam in se habet: facile esset rationem reddere, cur totam illam non producat in passo non penetrato petitam ex modo agendi vniiformiter difformiter per partes magis applicatas, quia passum penetratum maiorem applicationem habet, quam immediatum: sed calidum vt sex tantum potest producere sex gradus in passo penetrato: ergo non potest illos producere in non penetrato, sed ad summum quinque: ergo non potest producere tantam intensiōem, quantam in se habet. Quod primo loco obiciunt secundum hanc doctrinam facile posset absque absurdo concedi: nullum enim esset inconueniens asserere agens calidum vt sex producere vnum gradum caloris in passo aliunde habente quinque gradus, & illud omnino completiue assimilari. Quapropter si tibi arideat illa agentium intentio passum sibi assimilandi, & perfectè soluere possis, quæ contra illam adducam Controversia §. punct. 1. num. 19. & iam adducta hic à num. 7. vsque ad 11. hac tene, ego verò prædictæ solutioni non acquiescens ad alia magis philosophica gradum facio, quibus omnia supra obiecta dissoluam.

20 Respondeo agentia naturalia habere sphaeram diuisibi-

lem cum tanta extensione, & certo termino definitam, quod manifesta ostendit experientia, & ratio facile conuincit, rei tamen per se nota, quam negauit nullus rationem nullam adduco, fiet enim suspecta veritas per se nota si argumentis comprobetur. Secundo suppono agentia naturalia habere virtutem determinatā vt pote finita & creata ad producendos simul tot gradus, vltra quos nullum poterunt producere in aliquo subiecto. Hæc hypothesis in questionem vocanda non est.

His suppositis respondeo ad primum: agens non producere in prima parte subiecti omnes gradus caloris, quos continet in sua virtute, & simul potest producere in tota sphaera, quia si omnes illos produceret, nihil posset in alia partibus sphaeræ producere, neque haberet sphaeram diuisibilem, sed in primo indiuisibili subiecti totam suam diffunderet virtutem.

Ad secundum respondeo ex eodem principio agens non producere maiorem, neque tantam intensiōem, quam in se habet, quia habet sphaeram finitam, & limitatam, quam non haberet si produceret effectum æquē intensum, quia si calor vt octo existens in parte A produceret calorem vt octo, calor vt octo productus in parte B produceret alium calorem vt octo in parte C, & sic nunquam terminaretur actiuitatis sphaera. Ex his constat in sua virtute continens certos & determinatos gradus qualitatis, quos simul potest producere, & ex alia parte habens sphaeram diuisibilem, verbi gratia, calidum vt octo potens producere simul centum gradus caloris, sic illos debere per subiecta applicata distribuere, vt omnibus partibus illius aliquem gradum caloris imperiatur, & vltra sphaeram nihil producat, & ita agens vt octo potens producere centum gradus caloris circumdatum quatuor partibus subiecti immediatis: producat in qualibet illarum calorem, verbi gratia, vt sex, deinde in aliis partibus magis distantibus calorem vt tria, & hac proportionem suos effectus distribuet, ita vt totam suæ actiuitatis sphaeram adimpleat, & vltra illam non progrediatur. cuius ratio erit à priori, quia omnes gradus, quos potest simul producere in determinata sphaera insumpsit, & sic fore à posteriori constat in infinitum finitum agens suam diffundat actionem.

Resistant duo alia soluenda tertium cur agens non agit in passum omnino aliunde assimilatum, & quartum cur calidum vt sex non producat calorem vt vnum in passo aliunde calido vt quinque, & illud completiue vltimo assimilatur. Hoc vltimum facile concedet aliquis, sed semel admissio tenebitur concedere agens posse agere in simile, vel recurrere ad rationem, quam supra missam fecimus de intentione agentium assimilandi sibi passum, hac enim dempta nullam rationem inueniet, quæ possit defendere agens vt sex posse producere vnum gradum caloris supra quinque aliunde productos, & non posse eundem supra sex in passo omnino simili efficere.

Aliam in hac re viam arripio: assero agens potens in sex gradus influere prius agere de conseruatione illorum, si illos productos inueniat, quam de alio producendo in eodem subiecto. Vnde cum calidum vt sex inueniat in alio calido vt sex plures gradus productos, quam ipse potest producere, non agit de alio producendo, sed de conseruandis, quos potest ex productis.

Hac eadem ratione calidum vt sex non potest sextum gradum producere supra quinque, quia iam inuenit productos in subiecto calido vt quinque tot gradus, quos ipse potest producere. Vnde ad alios conseruandos, & non ad alium producendum suam actionem diriget, neque potest illos conseruare, & alium producere, eadem enim virtus requiritur ad conseruandum, & ad producendum, vt sæpè dixi. Sed calidum vt sex non potest sex alios gradus producere: ergo non poterit conseruare quinque gradus, & alium nouum producere. Probandum hic erat agens potens in sex gradus influere, suam actionem dirigere ad conseruationem illorum, quando illos inuenit productos, & non ad aliam nouam productionem. Sed de hoc iterum redibit sermo Controversia 1. puncto 1. vbi ex professo disputabo an simile possit agere in simile saltem ratione maioris densitatis, & rationem dictam corroborabo, & argumenta, quæ contra illa possunt fieri dissoluam: Sufficiat modò ad solutionem argumenti nosse rationem, propter quam simile non possit agere in simile.